

ГОГОЛЕВА О. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри фізичного виховання

УЛАНОВСЬКИЙ А. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри фізичного виховання

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Враховуючи психогенні умови життя, розвитку і формування особистості та зважаючи на бурхливе піднесення психології, усвідомлюється необхідність надання кваліфікованої реабілітаційної допомоги представникам людства, що обумовлює актуальність даної теми.

Останнім часом спостерігаються значні зміни у діяльності психологів в Україні. Минули ті часи, коли під роботою психолога приймався гіпноз, а інтерес до інших методів спостерігався через ідеологічні міркування або навіть через психологічну неграмотність. З розвитком психологічних технологій — зростало і захоплення вітчизняних вчених окремими зарубіжними методами і прийомами. (Гіппенрейтер Ю. Б. Введення в загальну психологію. Курс лекцій. 1996, с. 336).

Мета дослідження: вивчення реабілітації як самостійної спеціальності в області психології та її практичного застосування.

Аналізуючи дослідження з даної теми, можна сказати, що проблемою практичних аспектів психофізичної реабілітації займалося багато вчених, як зарубіжних, так і вітчизняних. Зокрема такі вчені, як Ф. Месмер, Д. Брейд, І. Бернгейм, Ж. Шарко, А. Адлер, К. Хорні, Я. Моренко, К. Рудестам, К. Юнг. Сучасна практична психологія розвивається і такі вчені як В. В. Столин, Л. А. Петровська, В. С. Кабанов зробили значний внесок у науку. Зокрема В. В. Столин виділяє два види психологічної допомоги: психологічне консультування та нелікарську психотерапію. У розробках Л. А. Петровської основна увага приділяється підвищенню компетентності у спілкуванні, вона вважає, що в цьому процесі важливе значення мають переживання і уявлення особистості, пов'язані з відносинами з іншими людьми. В. С. Кабанов відносить до основних принципів реабілітації партнерство, різносторонність зусиль.

Сучасна концепція реабілітації хворих та інвалідів бере свій початок з розробки її принципів і практичного застосування в Англії і США під час другої світової війни. Реабілітація — завершальний етап загального лікувального процесу. Рациональне поєднання фізичних і психічних методів впливу на конкретного хворого дозволяє досягти успіху в лікуванні важких хронічних захворювань та відновленні працездатності. Вона включає: профілактику, лікування, пристосування до життя і праці після хвороби, але, перш за все — особистісний підхід до хворої людини.

Розглядаючи підходи до психологічної допомоги у вітчизняній та зарубіжній психології можна сказати, що в теоретичних і практичних підходах до психотерапевтичної та психокорекційної допомоги особистості, досліджується вплив методів психологічного впливу на відхилення у самосвідомості особистості. В зарубіжній психології не проводиться чіткого розмежування між психотерапією та психологічною корекцією, а у вітчизняній психології прийнято розрізняти психотерапію, як систему методів лікувального впливу на осіб з тими чи іншими психічними захворюваннями, і психологічну корекцію, як систему методів профілактики та корекції порушень психічної діяльності. На практиці при допомозі, обов'язковим виділяють складову психологічного впливу на особистість при різних формах роботи терапевтичного впливу на переживання і уявлення особистості, пов'язані з відносинами до себе, у своїй співвідношені з навколишнім світом. Психотерапія при проведенні реабілітації може бути як в індивідуальній формі, так і груповий. Існує два види групових методів психотерапії та соціотерапії в реабілітації:

1. Терапевтичні, спрямовані на соціальну поведінку людини: розмовні, проблемні дискусії, психомоторні, комунікативні, використання музикотерапії, а також сімейної психотерапії.

2. Оптиміальна організація соціальної структури колективу: рада і збори, функціональні групи, колективні експресії, клуб інтересів тощо.

Більшість фактів і закономірностей, отриманих у дослідженні ефективності роботи практичних психологів, потребують додаткової перевірки. Реалізація передумов в чіткі критерії ефективності визначаються теоретичною позицією практичного психолога. За яким би змістовним критерієм ефективності неаналізувався, в будь-якому випадку ми маємо справу з наступними групами змінних, що характеризують вплив:

- 1) Суб'єктивно пережиті людиною зміни у внутрішньому світі.

- 2) Суб'єктивно реєстровані параметри, що характеризують зміни в модальності внутрішнього світу людини.

- 3) Стійкість змін після впливу у подальшому житті людини.

Пошук критеріїв ефективності психологічного впливу завжди буде вимагати врахування своєрідності природи, клініки і механізмів розвитку проблеми, використовуваних методів впливу і тих цілей, які прагнуть реалізувати за їх допомогою. (Абрамова Г. С. Практикум з вікової психології. 1998, с. 320)

Висновок: психотерапія разом з соціотерапією, фізіотерапією, трудовою терапією та іншого роду терапіями складають єдиний комплекс психосоціальних методів, вдале застосування яких є передумовою — досягнення ефективного соціального і фізичного відновлення особистості оптимізації її розвитку. Необхідність враховувати передумов, критеріїв, результатів досліджень за допомогою адекватних цим критеріям методів (а, в кінцевому рахунку — безлічі самих різноманітних змінних) для оцінки ефективності психотерапії щоб не створювати труднощі при вирішенні проблеми.